

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio
Dyddiad:	17 Hydref 2023
Pwnc:	Gwasanaeth Cynllunio at Argyfwng Rhanbarthol Cynghorau Gogledd Cymru (GCARh-CGC)
Pwrpas yr Adroddiad:	Adroddiad Blynyddol 2022/23
Cadeirydd Sgrwtini:	Cynghorydd Dylan Rees
Aelod(au) Portfolio:	Cynghorydd Llinos Medi Huws
Pennaeth Gwasanaeth:	Dylan Williams, Prif Weithredwr
Awdur yr Adroddiad:	Helen Kilgannon, Rheolwr Rhanbarthol GCARh-CGC
Rhif Ffôn:	
E-bost:	Helen.Kilgannon@nwc-reps.org.uk Susan Owen Jones, Rheolwr Gweithredol (TA) SusanJones4@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Perthnasol i bob aelod

1 – Argymhelliad/Argymhellion

1.1 Gofynnir i'r Pwyllgor nodi cynnydd gwaith Gwasanaeth Cynllunio at Argyfwng Rhanbarthol Cynghorau Gogledd Cymru yn ystod 2022/23.

2 – Cyswilt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Eraill

2.1 Mae gan y Cyngor ddyletswyddau mewn perthynas â chynllunio ar gyfer argyfyngau ac ymateb iddynt o dan Ddeddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004, Rheoliadau (Parodwydd a Gwybodaeth Gyhoeddus) Argyfyngau Ymbelydrol 2001, a Rheoliadau Diogelwch Piblinellau 1996.

2.2 Mae'r Cyngor yn brif ymatebydd ac mae'n cyflawni ei rwymedigaethau trwy gydweithio ag Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru trwy Wasanaeth Cynllunio at Argyfwng Rhanbarthol Cynghorau Gogledd Cymru (GCARh-CGC).

2.3 Mae'n ofynnol i Wasanaeth Cynllunio at Argyfwng Rhanbarthol Cynghorau Gogledd Cymru gyflwyno adroddiad bob blwyddyn i'r pwyllgor hwn trwy gyfrwng Adroddiad Blynyddol.

3 – Egwyddorion fel canllaw ar gyfer Sgrwtini

Er mwyn cynorthwyo Aelodau wrth graffu ar y pwnc:-

3.1 Yr effaith y mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]

3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]**3.4** Sgrwtini'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu sicrhau ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]**3.5** Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- Hirdymor
- Atal
- Integreiddio
- Cydweithio
- Cynnwys

[ffocws ar lesiant]

3.6 Effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar:

- y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010
- y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (wrth wneud penderfyniadau strategol)
- y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

[ffocws ar gydraddoldeb a'r Gymraeg]

4 - Cwestiynau Sgrwtini Allweddol

4.1 I ba raddau y gwnaeth Gwasanaeth Cynllunio at Argyfwng Rhanbarthol Cynghorau Gogledd Cymru gyflawni ei swyddogaethau'n llawn yn ystod y flwyddyn ddinesig ddiwethaf?

4.2 Sut mae'r gwasanaeth rhanbarthol yn cyfrannu at wytnwch a diogelwch cymunedau ar Ynys Môn?

4.3 Beth yw'r prif flaenoriaethau uniongyrchol ar gyfer y gwasanaeth er mwyn cefnogi'r Cyngor a Gogledd Cymru?

4.4 Beth yw'r prif risgiau a wynebdir gan yr Ynys?

4.5 Pa mor barod yw'r Cyngor ar gyfer argyfyngau yn y dyfodol?

5 – Cefndir / Cyd-destun

5.1 Mae gan y Cyngor ddyletswyddau mewn perthynas â chynllunio ar gyfer argyfyngau ac ymateb iddynt o dan Ddeddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004, Rheoliadau (Parodrwydd a Gwybodaeth Gyhoeddus) Argyfyngau Ymbelydrol 2001, a Rheoliadau Diogelwch Piblinellau 1996.

5.2 Mae'r Cyngor yn brif ymatebydd ac mae'n cyflawni ei rwymedigaethau trwy gydweithio ag Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru trwy Wasanaeth Cynllunio at Argyfwng Rhanbarthol Cynghorau Gogledd Cymru (GCARh-CGC), a Chyngor Sir y Fflint yw'r awdurdod lletyol ar gyfer y gwasanaeth.

5.3 Yn dilyn ymgynghoriad a chadarnhad drwy'r broses wleidyddol ym mhob Awdurdod Lleol, yn 2014 unwyd swyddogaethau Cynllunio at Argyfwng y 6 awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru i greu un gwasanaeth dan gytundeb rhyng-awdurdod a gynhelir gan Sir y Fflint.

5.4 O fewn y Cyngor, mae cyfrifoldebau am gynllunio at argyfyngau ac ymateb iddynt yn cael eu rhannu ymysg y gwasanaethau ac mae cynrychiolwyr gwasanaeth dynodedig yn cael eu nodi o fewn strwythur y Tîm Rheoli Ymateb i Argyfwng.

5.5 Er bod llawer o gynnydd wedi'i wneud, mae gwaith yn mynd rhagddo i atgyfnerthu ymhellach y dull o gyflawni'r gweithgareddau a ddarperir gan y gwasanaeth, yn arbennig trwy gryfhau trefniadau rheoli perfformiad a chyflwyno hyfforddiant. Bydd hyn yn caniatáu i'r gwasanaeth flaenoriaethu meysydd gwaith a dyrannu adnoddau yn fwy effeithiol, yn ogystal â sicrhau bod cynghorau'n manteisio'n llawn ar yr ystod o arbenigedd a geir o fewn y gwasanaeth

Gweithgareddau Rhanbarthol

5.6 Mae GCARh-CGC yn parhau i weithredu fel prif gyswllt rhwng y Cyngor a Fforwm Lleol Cymru Gydnerth y Gogledd, ac mae cyfraniadau staff y gwasanaeth yn annatod yng nghyswllt grwpiau amlasiantaethol, digwyddiadau, prosesau a chynlluniau. Parhau i gryfhau mae dilyniant wrth i gysylltiadau gael eu datblygu gyda phartneriaid allweddol. Rydym yn dilyn hyn i fyny trwy drefnu gweithdai gyda phartneriaid er mwyn caniatáu iddynt ddeall yn well yr hyn y mae'r Gwasanaeth, ac, yn bwysicach, y Cyngor, yn gyfrifol amdano yn ystod argyfwng.

5.7 Roedd staff GCARh-CGC yn allweddol wrth gynllunio a chynnal ymarfer yn ymwneud â bygythiad bom yn un o'r 3 prif ysbyty yng Ngogledd Cymru. Mae gwaith cynllunio'n mynd rhagddo i wneud hyn ar y ddau safle gofal sylfaenol arall. Gwahoddir staff y Cyngor i rannu'r dysgu a chymryd rhan yn y senario.

5.8 GCARh-CGC yw'r sefydliad arweiniol ar gyfer galw'r Sector Gwirfoddol i ddod allan mewn argyfwng. I sicrhau fod manylion cyswllt yn gyfredol, cynhaliwyd Ymarfer galw allan yn seiliedig ar Senario ym mis Gorffennaf. Rhannwyd canlyniadau Ymarfer Vargo gyda'r Sector Gwirfoddol ac mae gwaith dilynol yn mynd rhagddo i sicrhau fod y manylion yn gywir.

5.9 Mae GCARh-CGC yn parhau i ddarparu cefnogaeth tu allan i oriau i awdurdodau lleol a gwasanaethau brys mewn ymateb i ymholiadau a digwyddiadau 24 awr y dydd, 365 diwrnod y flwyddyn. I brofi ymatebion mewn awdurdodau lleol mae'r Gwasanaeth Rhanbarthol yn cynnal Ymarfer Cooper bob chwarter i brofi'r manylion cyswllt sydd gennym ac argaeledd staff allweddol tu allan i oriau. Rhennir y canlyniadau gyda'r Bwrdd yn chwarterol.

5.10 Mae'r gwasanaeth yn gweithio gyda'r Fforwm Lleol Cymru Gydnerth, gan edrych ar nifer o gyrsiau hyfforddiant, megis Hyfforddiant i Gofnodwyr (*Loggist*), ac mae asesiad o anghenion hyfforddi ar gyfer partneriaid wedi cael ei rannu â'r Cyngor er mwyn ei adolygu a'i gwblhau i sicrhau ein bod yn cynnig cyrsiau sy'n diwallu anghenion staff. Bydd hyn yn galluogi'r gwasanaeth i flaenoriaethu meysydd gwaith a dyrannu adnoddau'n effeithiol a bydd hefyd yn sicrhau fod y Cyngor yn manteisio'n llawn ar amrediad yr arbenigedd o fewn y gwasanaeth.

5.11 Mae GCARh-CGC wedi trefnu nifer o weithdai addysgiadol gyda siaradwyr gwadd a oedd yn ganolog i'r ymateb a arweiniwyd gan awdurdodau lleol i'r digwyddiadau canlynol:

- Yr Ymosodiad ar Arena Manceinion

- Tân ym Mhencadlys De Swydd Rhydychen
- Yr Ymosodiad Novichok yn Salisbury
- Terfysgoedd Tottenham

Bydd hyn yn rhoi cyfle i staff y Cyngor weld beth yw goblygiadau digwyddiadau ac elwa o glywed eu myfyrdodau ar y digwyddiad a'u hymateb.

5.12 Yn y cyfarfod diwethaf, nodwyd fod y gwasanaeth yn ystyried defnyddio'r System Rheoli Perfformiad 'In Phase' a brynwyd gan yr awdurdod lletyol (Cyngor Sir y Fflint). Er bod treialon cynnar wedi'u cynnal, gwelwyd nifer o newidiadau staffio yn yr awdurdod lletyol ac yn y gwasanaeth gan arwain at oedi yn y gwaith o gyflwyno'r system. Cyflwynir adroddiad diweddarau yng nghyfarfod nesaf y Bwrdd Gweithredol.

Gweithgareddau o fewn y Cyngor

5.13 Mae'r strwythur Tîm Rheoli Ymateb i Argyfwng o fewn y Cyngor yn hwyluso'r gwaith o gydlynu digwyddiadau sydd ag oblygiadau Parhad Busnes i'r awdurdod. Bydd y Tîm Rheoli Ymateb i Argyfwng yn cydlynu'r ymateb i unrhyw ddigwyddiadau amlasiantaethol ar ran y Cyngor.

5.14 Mae'r Tîm Rheoli Ymateb i Argyfwng yn darparu mecanwaith cadarn ar gyfer darparu swyddogaethau cynllunio ac ymateb. Mae timau'n cyfarfod yn rheolaidd i adolygu'r trefniadau sydd ar waith a nodi unrhyw weithgareddau yn y dyfodol. Mae'r Tîm Arweinyddiaeth yn goruchwyllo'r gwaith.

5.15 Mae'r Gwasanaeth Cynllunio at Argyfwng Rhanbarthol yn cefnogi'r Tîm Rheoli Ymateb i Argyfwng trwy gynrychioli Awdurdodau Lleol yn y Fforwm Lleol Cymru Gydnerth a'r is-grwpiau. Yn ogystal, mae'r Gwasanaeth Cynllunio at Argyfwng Rhanbarthol yn cynorthwyo'r awdurdod trwy ysgrifennu, ymarfer a phrofi cynlluniau argyfwng fel y manylir isod.

5.16 Ar 21 Hydref 2022, argymhellodd arbenigwyr peirianeg strwythurol a oedd yn cynrychioli UK Highways bod Llywodraeth Cymru'n cau'r A5 dros Bont y Borth i bob math o draffig, gan gynnwys cerddwyr a beicwyr. Byddai hyn yn caniatáu i waith dros dro gael ei wneud yn ystod y misoedd i ddilyn. Yn sgil hynny, cyfarfu'r Grŵp Cydlynu Tactegol bob mis hyd nes ail-agorwyd y bont yn rhannol ym mis Chwefror 2023. Roedd cynrychiolwyr o Wasanaeth Cynllunio at Argyfwng Rhanbarthol Gogledd Cymru yn bresennol ym mhob un o'r cyfarfodydd hyn. Roeddent yn cynnig eu safbwyntiau ar sut i ymdrin â digwyddiad mawr gan roi eu cefnogaeth i gynghorau Môn a Gwynedd yn ystod y cyfnod ymateb a'r sesiwn ddilynol i adolygu'r gwersi a ddysgwyd.

5.17 Ail-afaelodd y gweithgor cynllunio at argyfwng yn ei weithgareddau ar 12 Medi 2022, pan gynhaliwyd y cyfarfod agoriadol. I gychwyn roedd y cyfarfodydd yn cael eu cynnal bob mis, ond, o fis Ionawr 2023, roedd y cyfarfodydd yn cael eu cynnal bob chwarter. Prif gyfrifoldeb y grŵp yw sicrhau effeithiolrwydd strategaethau cynllunio at argyfwng a pharhad busnes y Cynghorau, a thrwy hynny reoli risgiau allweddol ar ran y Tîm Arweinyddiaeth (TA). Roedd rôl GCARh-CGC yn hanfodol wrth ailsefydlu'r grŵp a chymryd rhan yn y trafodaethau.

5.18 Ym mis Tachwedd 2022, cyflwynodd GCARh-CGC dempled parhad busnes newydd ar lefel gorfforaethol a gwasanaeth. Roedd y templed yn mynd law yn llaw â fframwaith newydd. Roedd hyn y dilyn misoedd o waith datblygu trwy ddilyn cwrs y Coleg Cynllunio Argyfwng ac ymgynghori â Chynghorau Caerdydd a Swydd Gaerloyw mewn perthynas ag arferion gorau. I gynorthwyo rheolwyr gwasanaeth i ddeall swyddogaethau'r templed a'u helpu i addasu i'r diwyg newydd, cynhaliodd GCARh-CGC nifer o sesiynau ymgynefino. Mae'r cynlluniau wedi eu cwblhau yn awr. Bydd y cam nesaf yn cynnwys profi ac ymarfer y cynlluniau gyda'r gwasanaethau perthnasol.

5.19 Mae'r gwasanaeth wedi datblygu nifer o gyrsiau e-ddysgu y gall staff Ynys Môn gofrestru arnynt ac maent ar gael i staff yn awr. Mae'r cyrsiau'n cynnwys dysgu am ganolfannau gorffwys, rolau mewn digwyddiad a rôl aelodau mewn argyfwng.

5.20 Cyfrannodd GCARh-CGC at y gwaith o gasglu tystiolaeth ynghylch gwytnwch a pharodrwydd yr awdurdod lleol ar gyfer y pandemig fel rhan o'r ymchwiliad COVID-19 sy'n mynd rhagddo. Roedd Modiwl 1 yr ymchwiliad COVID-19 yn canolbwyntio ar archwilio gwytnwch a pharodrwydd y DU ar gyfer pandemig coronafeirws. Fel rhan o'r gwaith o gefnogi'r Cyngor, cynorthwyodd y Gwasanaeth Rhanbarthol i gasglu data, adroddiadau a dogfennau perthnasol sy'n tystio i barodrwydd ac ymateb Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru i'r pandemig. Roedd hyn yn cynnwys adroddiadau mewnol, cofnodion cyfathrebu, cynlluniau gweithredu a mwy.

5.21 Ar 12 Gorffennaf 2022, trefnodd GCARh-CGC ymarfer canolfan orffwys unigryw yng Nghanolfan Hamdden Caergybi. Roedd yr ymarfer yn unigryw gan ei fod yn profi nid yn unig y gweithdrefnau safonol ar gyfer canolfannau gorffwys ond hefyd cynllun a ddatblygwyd yn arbennig i ymateb i fewnlifiad posib o geiswyr lloches o Wcráin. Cyfrannodd y Fforwm Lleol Cymru Gydnerth, Heddlu Gogledd Cymru a Llu'r Ffiniau at yr ymarfer. Sicrhodd eu cyfraniad fod yr ymarfer yn seiliedig ar senarios realistig, bod yr ymatebion yn cael eu cydlynu gan nifer o asiantaethau a bod sylw digonol yn cael ei roi i safbwyntiau asiantaethau gorfodi'r gyfraith a rheoli ffiniau. Rhoddodd yr ymarfer ddealltwriaeth a phrofiad gwerthfawr i'r rheiny a gymerodd ran, a fyddai'n eu cynorthwyo i ymateb yn fwy effeithiol i argyfwng go iawn. Cafwyd ymateb da i'r ymarfer, gan ddangos fod y fenter yn cael ei hystyried fel un werthfawr a llwyddiannus.

5.22 Ar hyn o bryd mae GCARh-CGC yn datblygu ymarfer byw yng nghanolfan hamdden Rhyl a gynhelir ddechrau'r flwyddyn nesaf. Bydd cynrychiolwyr o Gyngor Sir Ynys Môn yn cymryd rhan, gan arsylwi'r ymarfer er mwyn dysgu sgiliau ymarferol y gellir eu defnyddio mewn digwyddiad. Cynhelir yr ymarfer ar Ynys Môn yn y dyfodol hefyd.

5.23 Ym mis Mawrth 2023, effeithiodd Storm Larisa ar Ogledd Cymru, gydag eira trwm yn creu anawsterau i deithwyr ac yn gorfodi ysgolion i gau. Roedd darogan y byddai'r tymheredd yn disgyn i -11°C, a chyhoeddodd y Swyddfa Dywydd rybudd melyn am rew. Sefydlwyd Grwpiau Cydlynu Tactegol yn ystod yr wythnos cyn y storm ac roedd staff o'r Gwasanaeth Rhanbarthol, yn ogystal â staff o Gyngor Sir Ynys Môn, yn bresennol i sicrhau fod paratodau digonol yn cael eu gwneud.

5.24 Cyfraniad blynyddol Cyngor Sir Ynys Môn i'r gwasanaeth yw £61,844. Mae'r cyfraniad yn seiliedig ar gyfran o 10.472% tuag at gyllideb flynyddol y gwasanaeth.

Awdurdod	Cyfraniad Blynyddol %
Cyngor Sir Ynys Môn	10.472%
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	16.940%
Cyngor Sir Ddinbych	14.865%
Cyngor Sir y Fflint	19.348%
Cyngor Gwynedd	17.979%
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	20.396%
Cyfanswm	100%

6 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb [gan gynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

6.1 Yr effeithiau posibl ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

Amherthnasol

6.2 Yr effeithiau posibl ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (penderfyniadau strategol)

Amherthnasol

6.3 Yr effeithiau posibl ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

Amherthnasol

7 – Goblygiadau Ariannol

7.1 Nid yw'r adroddiad yn nodi unrhyw oblygiadau ariannol penodol i'r Cyngor.

7.2 Cyfraniad blynyddol y Cyngor i'r gwasanaeth yw £61,844

8 – Atodiadau

8.1 Gwasanaeth Cynllunio at Argyfwng Rhanbarthol Cyngorau Gogledd Cymru – Adroddiad Blynyddol 2022/2023

8.2 Ymateb i argyfwng: Llawlyfr i Aelodau Etholedig

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):